

11 JAN. 2002

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

II. volebné obdobie

Číslo: 112/2002

1336

N á v r h

poslanca Národnej rady Slovenskej republiky Roberta FICA

na v y d a n i e

zákona o odnímaní majetku nadobudnutého nepreukázaným spôsobom

Návrh na uznesenie:

Národná rada Slovenskej republiky

s c h v a ľ u j e

návrh poslanca Národnej rady Slovenskej republiky Roberta FICA na vydanie zákona o odnímaní majetku nadobudnutého nepreukázaným spôsobom

Bratislava január 2002

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

II. volebné obdobie

Návrh

Z Á K O N

Z

o odnímaní majetku nadobudnutého nepreukázaným spôsobom

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

§ 1

(1) Účelom tohto zákona je upraviť podmienky a postup príslušných orgánov pri odnímaní nehnuteľného majetku, hnuteľného majetku, iných majetkových práv a iných majetkových hodnôt (ďalej len „majetok“) osobám (ďalej len „dotknutá osoba“), ktoré hodnoverným spôsobom nepreukázali pôvod a spôsob nadobudnutia svojich majetkových prírastkov¹⁾.

(2) Postup podľa tohto zákona je možný aj vtedy, ak

a) dotknutej osobe bol uložený peňažný trest, trest prepadnutia vecí²⁾, alebo ak súd rozhodol o prepadnutí časti majetku dotknutej osoby³⁾ a táto vlastní ďalší majetok, pôvod ktorého nie je schopná preukázať hodnoverným spôsobom a ktorý nemožno postihnúť niektorým z uvedených trestov podľa Trestného zákona, alebo

b) ak majetkové prírastky zistené z majetkových priznaní boli dotknutej osobe zdanené podľa osobitného predpisu⁴⁾.

¹⁾ Napríklad § 33 ods. 3 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediach a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 28 ods. 5 zákona č. 154/2001 Z. z. o prokurátoroch a právnych čakateloch prokuratúry.

²⁾ § 53 a § 55 Trestného zákona.

³⁾ § 51 ods. 2 Trestného zákona.

⁴⁾ § 13 ods. 9 zákona č. 366/1999 Z.z. o daniach z príjmov v znení neskorších predpisov.

§ 2

(1) Dotknutá osoba je povinná v lehote do desiatich dní od doručenia výzvy podať generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky (ďalej len "generálny prokurátor") alebo ním poverenému prokurátorovi hodnoverné vysvetlenie pôvodu a spôsobu nadobudnutia svojich majetkových prírastkov označených vo výzve.

(2) O vysvetlenie podľa ods. 1 môže generálny prokurátor požiadať, ak majetkové prírastky dotknutej osoby celkom zjavne presahujú súhrn jej preukázateľných príjmov.

(3) Pod vysvetlením podľa ods. 1 sa rozumie predloženie najmä listín a prípadne aj označenie iných dôkazov hodnoverným spôsobom potvrdzujúcich pôvod a spôsob nadobudnutia sporných majetkových prírastkov.

§ 3

(1) Ak dotknutá osoba bez ospravedlniteľných dôvodov požadované vysvetlenie v lehote uvedenej v § 2 ods. 1 nepodá alebo ak hodnoverným spôsobom nepreukáže pôvod a spôsob nadobudnutia svojich majetkových prírastkov a naďalej pretrvávajú dôvodné pochybnosti o statočnosti takto nadobudnutého majetku, generálny prokurátor môže proti nej podať návrh na začatie konania na súde⁵⁾.

(2) Ak dotknutá osoba v období od doručenia výzvy podľa § 2 ods. 1 do doručenia rozhodnutia o nariadení predbežného opatrenia podľa ods. 6 tohto ustanovenia prevedie majetok, ktorého pôvod a spôsob nadobudnutia má hodnoverne preukázať, na inú osobu, právne úkony spojené s takýmto prevodom sú neplatné⁶⁾. To neplatí, ak generálny prokurátor nepodá návrh na začatie konania na súde podľa ods. 1 do troch mesiacov odo dňa doručenia výzvy podľa § 2 ods. 1.

(3) Štátne orgány, orgány samosprávy, právnické osoby a fyzické osoby sú povinné poskytnúť generálnemu prokurátorovi na požiadanie informácie nevyhnutné na postup podľa tohto zákona, a to aj vtedy, ak by podľa osobitného zákona boli viazané tajomstvom alebo povinnosťou mlčanlivosti. Na tento účel je generálny prokurátor oprávnený požadovať aj poskytnutie údajov, ktoré sú inak predmetom bankového tajomstva.

(4) Dotknutá osoba (ďalej len „žalovaný“) je povinná strpieť úkony potrebné na zistenie informácií nevyhnutných na podanie návrhu podľa ods. 1, a to najmä v súvislosti s presným označením majetku, ktorého pôvod a

⁵⁾ § 35 ods. 1 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku.

⁶⁾ § 39 Občianskeho zákonníka.

spôsob nadobudnutia nevie hodnoverne preukázať. Na postup podľa tohto odseku sa primerane použijú ustanovenia osobitného predpisu⁷⁾.

(5) Na konanie o návrhu podľa ods. 1 je príslušný krajský súd ako súd prvého stupňa.

(6) Súd je povinný do 48 hodín po doručení návrhu na začatie konania podľa ods. 1 uložiť žalovanému, aby s majetkom označeným generálnym prokurátorom nenakladal⁸⁾. Generálnemu prokurátorovi a žalovanému sa toto predbežné rozhodnutie doručí do 24 hodín odo dňa rozhodnutia, najneskôr však v lehote piatich dní odo dňa vydania predbežného opatrenia. Ak napriek uloženej povinnosti žalovaný s označeným majetkom nakladá, právne úkony spojené s takýmto nakladaním sú neplatné⁹⁾.

(7) Žalovaný je povinný do pätnástich dní od doručenia návrhu podľa ods. 1 vyjadriť sa k nemu a predložiť súdu dôkazy o pôvode a spôsobe nadobudnutia svojich majetkových prírastkov.

(8) Súd je povinný o návrhu podľa ods. 1 rozhodnúť najneskôr do jedného roka od podania návrhu.

(9) Pokiaľ tento zákon nestanovuje inak, na konanie o návrhu podľa ods. 1 sa primerane použijú ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku.

§ 4

(1) Návrhom na začatie konania sa generálny prokurátor môže domáhať rozhodnutia, že majetok, u ktorého žalovaný hodnoverným spôsobom nepreukázal pôvod a spôsob nadobudnutia, prípadne štátu. Majetok, ktorý má pripadnúť štátu, generálny prokurátor uvedie v návrhu na začatie konania. Generálny prokurátor rovnako v návrhu uvedie skutočnosti potvrdzujúce existenciu dôvodných pochybností o statočnosti nadobudnutého majetku a že označené majetkové prírastky celkom zjavne presahujú súhrn preukázateľných príjmov žalovaného.

(2) Ak žalovaný v konaní pred súdom preukáže spôsobom vylučujúcim dôvodné pochybnosti pôvod a spôsob nadobudnutia majetkového prírastku alebo jeho časti označenej generálnym prokurátorom a opodstatnenosť celkom zjavného rozdielu medzi označeným majetkovým prírastkom a preukázateľnými príjmami, súd návrh zamietne, a to sčasti alebo celkom. V opačnom prípade rozhodne o pripadnutí označeného majetkového prírastku alebo jeho časti štátu. Súd je pri rozhodovaní viazaný rozsahom majetku označeného generálnym prokurátorom.

⁷⁾ Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) v znení neskorších predpisov.

⁸⁾ § 76 Občianskeho súdneho poriadku.

⁹⁾ § 39 Občianskeho zákonníka.

(3) Ak z majetkového prírastku, ktorý na základe rozhodnutia súdu pripadne štátu, bola dotknutej osobe vyrúbená daň podľa osobitného predpisu¹⁰⁾, súd v rozhodnutí o pripadnutí majetkového prírastku štátu súčasne rozhodne o vrátení vyrúbenej dani daňovníkovi.

(4) Ak súd podľa ods. 2 zamietne návrh sčasti alebo celkom, štát zodpovedá za škodu, ktorá vznikla na majetku žalovaného v dôsledku postupu podľa tohto zákona.

§ 5

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia.

¹⁰⁾ § 13 ods. 9 zákona č. 366/1999 Z. z. o daniach z príjmov v znení neskorších predpisov.

DOLOŽKA ZLUČITELNOSTI NÁVRHU ZÁKONA S PRÁVOM EURÓPSKEJ ÚNIE

1. Navrhovateľ zákona: Robert Fico
2. Názov návrhu zákona: Návrh poslanca Národnej rady Slovenskej republiky Roberta Fica na vydanie zákona o odnímaní majetku nadobudnutého nepreukázaným spôsobom.
3. V práve Európskej únie je problematika návrhu zákona: Neupravená.
4. Návrh zákona svojou problematikou: Nepatrí medzi prioritné oblasti aproximácie práva uvedené v čl. 70 Európskej dohody o pridružení a svojou problematikou nepatrí ani medzi priority odporúčané v Bielej knihe.
5. Charakteristika právnych noriem Európskej únie, ktorými je upravená problematika návrhu zákona : Bezpredmetné.
6. Vyjadrenie stupňa kompatibility s právnou normou Európskej únie: Bezpredmetné.

Dôvodová správa

Všeobecná časť

Slovenská verejnosť je dlhodobo traumatizovaná a demoralizovaná skutočnosťou, že príslušné štátne orgány nie sú spôsobilé účinne zakročiť proti osobám, ktoré preukázateľne žijú nad svoje pomery a u ktorých je dôvodné podozrenie, že podstatná časť ich majetkových prírastkov pochádza z nepoctivých zdrojov.

Predkladaný návrh zákona o odnímaní majetku nadobudnutého nepreukázaným spôsobom má zaplniť medzeru v právnom systéme Slovenskej republiky a vytvoriť právny rámec účinného postupu proti osobám neschopným hodnoverne preukázať pôvod a spôsob nadobudnutia svojho majetku. Trestný zákon síce umožňuje uložiť trest prepadnutia veci alebo trest prepadnutia majetku, ale ich uloženie predpokladá najskôr uznanie osoby vinnou zo spáchania trestného činu, čo kladie na príslušné orgány činné v trestnom konaní veľké nároky pri znášaní dôkazného bremena. Postup podľa trestného práva je preto absolútne neúčinný. Rovnako sa neosvedčil ani postup podľa Občianskeho zákonníka a jeho ustanovení o bezdôvodnom obohatení, či podľa iných právnych predpisov. K rovnakému záveru došli aj iné vyspelé demokracie, ktoré sa rozhodli vzniknutý nedostatok nahradiť zavedením civilnej právnej úpravy umožňujúcej siahnuť na majetok, nadobudnutie ktorého nevie dotknutá osoba uspokojivo vysvetliť. Navrhovaná právna úprava je preto spoločensky žiadúca a potrebná. Vznikla potreba prijímať radikálne metódy splňajúce požiadavky ochrany ľudských práv, aby skončila éra bezmocnosti slušných ľudí.

Návrh zákona vychádza z predpokladu, že každý vie preukázať pôvod svojich majetkových prírastkov. Ak tomu tak nie je, štát bude mať právo iniciovať konanie na civilnom súde a žiadať od žalovanej osoby, aby vyvrátila dôvodné pochybnosti o nepoctivom pôvode svojho majetku. Pokiaľ žalovaná strana takto, vylúčiac dôvodné pochybnosti, nepreukáže pôvod a spôsob nadobudnutia sporného majetku, súd rozhodne, že takýto majetok pripadne štátu. Aby sa vylúčilo podozrenie z ovplyvňovania, právo podať návrh na začatie konania na súde bude mať len generálny prokurátor Slovenskej republiky. Návrh zákona prináša aj mechanizmy obmedzujúce prípady, kedy by žalovaná osoba chcela obísť účel tohto zákona. Na zákon sa nevzťahuje zákaz spätnej účinnosti. Ak však súd návrh generálneho prokurátora sčasti alebo celkom zamietne, pretože žalovaná osoba dostatočne vysvetlí pôvod svojho majetku, štát bude niešť zodpovednosť za prípadnú škodu, ktorá vznikla na majetku žalovaného v dôsledku postupu podľa tohto zákona.

Pri príprave tohto zákona sa využili poznatky z obdobnej právnej úpravy platnej v Taliansku a pripravovanej v Anglicku a Walese. V týchto, ale aj iných krajinách štát pristupuje k tvrdým ekonomickým opatreniam prostredníctvom civilného súdneho konania, pokiaľ nie je možné osobu

postihnúť trestným právom. Civilné konanie je v porovnaní s trestným, ktoré vyžaduje rešpektovanie prezumpcie neviny, zákazu retroaktivity a dôkazného bremena na strane štátu, podstatne pružnejšie. Rozhodnutie civilného súdu o odňatí majetku, u ktorého nie je majiteľ schopný uspokojivo vysvetliť jeho pôvod, nie je ani rozhodnutím o vine osoby zo spáchania trestného činu, ani trestom. Aj preto orgány Európskeho dohovoru o ľudských právach považujú obdobné civilné právne úpravy za zlučiteľné s požiadavkami Dohovoru, pretože ich hodnotia ako dovolenú kontrolu používania majetku v súlade so všeobecným záujmom (článok 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru).

Pokiaľ ide o terminológiu používanú v návrhu zákona, primerane sa použili právne úpravy platné na území Slovenska, najmä ustanovenia § 32, 33, 117 ods. 5 a 6 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a príslušných a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ustanovenie § 28 zákona č. 154/2001 Z. z. o prokurátoroch a právnych čakateloch prokuratúry, či ustanovenie § 10 a 13 zákona č. 366/1999 Z. z. o daniach z príjmov v znení neskorších predpisov.

Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky a medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná.

Návrh zákona v prípade jeho schválenia nebude mať žiadny dopad na rozpočet Slovenskej republiky, ani na rozpočty miest a obcí, pretože podľa jeho dikcie sa očakáva jeho použitie iba v prípadoch zjavného, očividného nepomeru medzi nadobudnutými majetkovými prírastkami a preukázateľnými príjmami dotknutej osoby. Informácia o prerokovaní návrhu zákona s MF SR tvorí prílohu návrhu zákona. Návrh zákona nevyžaduje ani osobitné personálne, či organizačné zabezpečenie.

Osobitná časť

K ustanoveniu § 1

Účelom zákona je upraviť osobitný spôsob odnímania majetku osobám, ktoré nie sú schopné hodnoverným spôsobom preukázať pôvod a spôsob nadobudnutia svojich majetkových prírastkov.

Navrhovaná právna úprava má pôsobiť subsidiárne, t.j. v prípadoch, kedy dotknutá osoba síce nie je schopná pôvod svojho majetku preukázať a existujú dôvodné pochybnosti o poctivosti nadobudnutia takéhoto majetku, ale postup podľa iných právnych predpisov je z rôznych dôvodov vylúčený (napríklad postup podľa Trestného zákona a uloženie trestu prepadnutia vecí alebo prepadnutia majetku). Vzhľadom na subsidiaritu zákona bude možné postup aplikovať ako v prípadoch porušenia právnych predpisov verejného, tak i súkromného práva. Diskrečná právomoc v tomto zmysle patrí generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky.

Návrh zákona súčasne ustanovuje, že odňatie majetku v civilnom konaní bude možné aj vtedy, ak dotknutej osobe bol uložený podľa Trestného zákona trest prepadnutia vecí, majetku alebo peňažný trest, ale osoba vlastní ďalší majetok, pôvod a spôsob nadobudnutia ktorého nevie

dôveryhodne preukázať. To isté bude platiť, ak osoba zaplatí z majetkového prírastku zisteného na základe majetkového priznania osobitnú daň určenú zákonom č. 366/1999 Z. z. o daniach z príjmov v znení neskorších predpisov (v súčasnosti je to daň vo výške 38 percent). Ak by ale súd podľa tohto návrhu zákona rozhodol o pripadnutí majetkového prírastku, ktorého pôvod a spôsob nadobudnutia nevie dotknutá osoba preukázať a z ktorého by už zaplatila uvedenú daň, tým istým rozhodnutím by rozhodol o vrátení zaplatenej dane dotknutej osobe (pozri § 4 ods. 3 návrhu zákona).

Možnosť odňať majetok v zmysle tohto zákona nie je ani rozhodovaním o vine dotknutej osoby ani trestom v zmysle trestného práva. Aj preto je navrhovaná právna úprava v súlade s ustanoveniami Ústavy Slovenskej republiky a osobitne Európskeho dohovoru o ľudských právach. Orgány Európskeho dohovoru posúdili obdobné civilné právne úpravy za zlučiteľné s požiadavkami ochrany vlastníckeho práva obsiahnutými v článku 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru, zásady prezumpcie neviny a zákazu retroaktivity (pozri najmä rozhodnutie Európskej komisie pre ľudské práva z 15. apríla 1991 o prijateľnosti sťažnosti vo veci M. v Taliansko). Rozhodnutia civilných súdov o odnímaní majetku, u ktorého nevie dotknutá osoba preukázať poctivý pôvod, sa orgánmi Dohovoru považujú za dovolenú „kontrolu používania majetku v súlade so všeobecným záujmom“ („to control the use of property in accordance with the general interest“). Vzhľadom na netrestný charakter právna úprava neporušuje ani zásadu prezumpcie neviny ani zákaz retroaktivity, ktorá je v civilnom práve možná a nie je výslovne zakázaná. Obdobnú právnu úpravu pripravujú aj vo Veľkej Británii.

K ustanoveniu § 2

Generálny prokurátor na základe informácií získaných z rôznych zdrojov (napríklad z trestného konania, z písomných oznámení občanov, z činnosti iných orgánov – daňových, colných, finančných a pod. – ale aj z vlastnej činnosti prokuratúry) bude mať možnosť písomne vyzvať dotknutú osobu, aby vysvetlila pôvod svojho majetku. Zákon určuje prísnu krátku desaťdňovú lehotu od doručenia písomnej výzvy, v ktorej sa dotknutá osoba písomne alebo osobne vyjadrí k pôvodu a spôsobu nadobudnutia označeného majetku. Vychádza sa z toho, že majetkové prírastky nadobudnuté poctivo a v súlade s dobrými mravmi preukáže dotknutá osoba bez akýchkoľvek ťažkostí a nie je potrebné uvažovať o predĺžení určenej lehoty. Poskytnutie dlhšej lehoty by bezdôvodne vytváralo výhody osobám, u ktorých je pravdepodobnosť postupu podľa tohto zákona.

Ods. 2 zreteľne určuje, že postup podľa tohto zákona bude prichádzať do úvahy len vtedy, ak medzi preukázateľnými príjmami a majetkovými prírastkami v rozhodnom období je zjavný, očividný, hrubý nepomer. Samotné priznanie právomocí podľa tohto zákona len generálnemu prokurátorovi znamená, že pôjde o prípady skôr výnimočného charakteru. Pri formulovaní tohto odseku bola použitá terminológia obsiahnutá v zákone č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prisediach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s majetkovými

priznaniami sudcov (§ 32, 33, 117 ods. 5, 6), takže je tu evidentný záujem na terminologickej kontinuite.

Podľa ods. 3 nebude na vysvetlenie pôvodu majetkových priznaní postačovať všeobecné vyhlásenie o poctivosti zdrojov (napr. že majetok dotknutá osoba získala dlhoročnou poctivou prácou, výhrou v lotérii bez predloženia príslušnej dokumentácie, či predloženie čestných vyhlásení o rôznych pôžičkách a pod.). Zákon výslovne na prvom mieste uvádza listiny (zmluvy o pôžičkách včítane spôsobu ručenia a splácania pôžičky, rozhodnutia o dedičstve a pod.) ako základný dôkazový materiál preukazujúci pôvod majetku. V tejto súvislosti možno paralelne poukázať na ustanovenie § 28 zákona č. 154/2001 Z. z. o prokurátoroch a právnych čakateloch prokuratúry. Do úvahy samozrejme prichádza aj iný dôkaz.

K ustanoveniu § 3

K splneniu lehoty uvedenej v ods. 1 má motivovať práve možnosť generálneho prokurátora podať návrh na začatie konania na civilnom súde. Samotné nedodržanie lehoty bez uvedenia ospravedlniteľných dôvodov nebude samozrejme dôvodom na podanie návrhu na začatie konania na súde. Takto bude môcť generálny prokurátor konať len vtedy, ak naďalej bude pretrvávajúť očividný, hrubý, zjavný nepomer medzi majetkovými prírastkami a preukázateľnými príjmami dotknutej osoby v rozhodnom období a ak naďalej budú existovať dôvodné pochybnosti o statočnosti takto nadobudnutého majetku. Konanie podľa tohto zákona nezabavuje dotknutú osobu zodpovednosti podľa osobitných zákonov. Napríklad zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediach a o zmene a doplnení niektorých zákonov umožňuje disciplinárny postih sudcu, ktorý nevie vysvetliť rozdiely medzi jeho príjmami a deklarovaným majetkom. V určitých prípadoch môže byť sudca zbavený až funkcie, ak existuje nevysvetlený značný rozdiel medzi prírastkami a príjmami. Citovaný zákon však neumožňuje v takomto prípade okrem zbavenia funkcie sudcu, na takýto majetok siahnuť.

V ods. 2 zákon prináša mechanizmus, ktorý má zabrániť, aby dotknutá osoba neuskutočňovala prevody majetku s cieľom obísť účel tohto zákona. Dotknutá osoba nebude môcť takto v období od doručenia výzvy na vysvetlenie poctivého pôvodu majetkových prírastkov až po nariadenie predbežného opatrenia podľa ods. 6 tohto ustanovenia s majetkom označeným generálnym prokurátorom nakladať. Ak tak urobí, právne úkony spojené s prevodom majetku budú neplatné v zmysle ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka.

Aby právna neistota netrvala príliš dlho, zákon súčasne ustanovuje, že ak generálny prokurátor nepodá návrh na začatie konania na súd do troch mesiacov po doručení výzvy na vysvetlenie pôvodu označeného majetku dotknutej osobe, právne úkony spojené s prevodom označeného majetku a urobené po márnom uplynutí tejto trojmesačnej lehoty nebudú postihnuté neplatnosťou v zmysle Občianskeho zákonníka.

Ods. 3 upravuje súčinnosť iných pri získavaní informácií potrebných na postup podľa tohto zákona a ods. 4 ukladá dotknutej osobe povinnosť

strpieť úkony potrebné na presné označenie majetku, ktorého pôvod sa má preukázať. Pôjde najmä o úkony, ktoré pri výkone rozhodnutí predpokladá zákon NR SR č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) v znení neskorších predpisov (napr. exekúcia predajom hnuteľných vecí, exekúcia predajom cenných papierov, exekúcia predajom nehnuteľnosti a pod.).

Vzhľadom na osobitosť a závažnosť postupu podľa tohto zákona sa navrhuje, aby ako súd prvého stupňa konal krajský súd s tým, že na konanie, pokiaľ tento zákon neustanovuje inak, sa primerane použijú ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (ods. 9). Proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa bude preto možné podať napríklad odvolanie, o ktorom bude rozhodovať Najvyšší súd SR, čo je tiež garanciou pre žalovaného a pod.

Osobitosť postupu a potreba zabrániť, aby dotknutá osoba nemohla obísť účel zákona, vyžadujú, aby zákon okrem mechanizmu predvídaného v ods. 2 uviedol do praxe aj mechanizmus zakazujúci dotknutej osobe nakladať s označeným majetkom po podaní návrhu na začatie konania. Takto zákon vytvára podmienky na to, aby dotknutá osoba bola od okamihu doručenia výzvy na podanie vysvetlenia pôvodu majetkových prírastkov až do právoplatného rozhodnutia súdu obmedzená pri nakladaní s označeným majetkom. V ods. 6 zákon preto ukladá súdu povinnosť, aby do 48 hodín po doručení návrhu na začatie konania uložil dotknutej osobe, aby s majetkom označeným v návrhu na začatie konania nenakladala. Sankciou v prípade porušenia tohto zákazu je neplatnosť právneho úkonu podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Toto ustanovenie nevylučuje vydanie predbežného opatrenia pred začatím samotného súdneho konania o návrhu, ktorý predloží generálny prokurátor. V takomto prípade sa ale použijú ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku garantujúce súdu diskrečnú právomoc pri rozhodovaní o návrhu na vydanie predbežného opatrenia, ktorý by ešte pred začatím konania mohol podať generálny prokurátor. Ustanovenie ods. 6 je mimoriadne dôležité pre účinnosť postupu podľa tohto zákona.

Ods. 7 a 8 upravujú lehoty na vyjadrenie sa dotknutej osoby po podaní návrhu na začatie konania a na rozhodnutie súdu o návrhu.

K ustanoveniu § 4

Ods. 1 definuje, čoho sa generálny prokurátor v konaní na súde podľa tohto zákona môže domáhať a čo je, okrem všeobecných náležitostí, osobitnou náležitosťou návrhu na začatie konania.

V ods. 1 a 2 sa predpokladá rozdelenie dôkazného bremena medzi generálneho prokurátora a dotknutú osobu. Generálny prokurátor musí označiť majetok, u ktorého dotknutá osoba nebola v štádiu pred súdnym konaním spôsobilá uspokojivo vysvetliť pôvod a spôsob nadobudnutia a uviesť skutočnosti potvrdzujúce existenciu dôvodných pochybností o statočnosti nadobudnutého majetku a že označené majetkové prírastky celkom zjavne presahujú súhrn preukázateľných príjmov žalovaného. Žalovaný musí na súde poskytnutím dôkazov vyvrátiť dôvodné pochybnosti. Ak žalovaný túto mieru dôkazného bremena unesie, súd návrh zamietne.

V opačnom prípade súd rozhodne o pripadnutí majetku alebo jeho časti štátu.

V ods. 3 tohto ustanovenia sa ukladá súdu povinnosť, aby v prípade, že rozhodne o pripadnutí majetkového prírastku štátu, súčasne rozhodol o vrátaní dane podľa osobitného predpisu (zákon č. 366/1999 Z. z. o daniach z príjmov v znení neskorších predpisov), ktorú mohla dotknutá osoba zaplatiť, pretože sa v konaní daňových úradov zistil nepomer medzi jej príjmami a prírastkami.

Ods. 4 zákona obsahuje ďalšiu dôležitú garanciu pre dotknutú osobu. Štát v prípade úspechu dotknutej osoby jej bude musieť nahradiť škodu, ktorá jej vznikla v dôsledku aplikácie tohto zákona. Aj toto ustanovenie je zárukou, že generálny prokurátor pristúpi k podaniu návrhu na začatie konania naozaj len v odôvodnených prípadoch, kedy je úplne zjavný, očividný nepomer medzi majetkovými prírastkami a preukázateľnými príjmami dotknutej osoby a kedy táto osoba nemá dostatok dôkazov potvrdzujúcich statočnosť nadobudnutého majetku.

K ustanoveniu § 5

Pokiaľ ide o účinnosť zákona, navrhuje sa dňom vyhlásenia v Zbierke zákonov SR. Zákon nevyžaduje osobitnú legisvakačnú dobu a odkladanie jeho prijatia a nadobudnutia účinnosti by iba vytváralo ďalšie neodôvodnené príležitosti na legalizáciu majetku tými, ktorí by inak len ťažko preukazovali poctivý pôvod svojich majetkových prírastkov.

Ministerstvo financií SR
Odbor štátneho rozpočtu

Bratislava, 14.1.2002

Národná rada
Slovenskej republiky

Vec: stanovisko odboru štátneho rozpočtu k rozpočtovým
dôsledkom návrhu poslanca NR SR Róberta Fica na vydanie
zákona o odnímaní majetku nadobudnutého nepreukázaným
spôsobom

V dôvodovej správe predloženého návrhu sa konštatuje, že
"Návrh zákona v prípade jeho schválenia nebude mať žiadny
dopad na rozpočet SR, ani na rozpočet miest a obcí...".

Odbor štátneho rozpočtu konštatuje, že dopad na štátny
rozpočet môže vzniknúť v tom prípade, ak bude musieť štát
znášať zodpovednosť za prípadnú škodu, ktorá vznikne osobe,
ktorej sa podarí dostatočne vysvetliť pôvod svojho majetku (i
keď sa v dôvodovej správe konštatuje, že takýto prípad by mal
byť len výnimočný, pretože generálny prokurátor pristúpi k
podaniu návrhu naozaj len v odôvodnených prípadoch).

Odbor štátneho rozpočtu sa v tejto etape posudzovania
návrhu nevyjadruje k jeho legislatívnej a obsahovej stránke.

Ing. Miloš Nosál, CSc.
riaditeľ odboru
štátneho rozpočtu

